

הדרך להשבת השכינה לבית המקדש

על הפסוק "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (שמות כה, ח) מביא האלשיך הקדוש את דברי המדרש שהכוונה שהקב"ה ישכון בתוך כל אחד ואחד. האדם מהווה בעצמו משכן להשראת השכינה וליבו הוא קודש הקדשים.

וכתב הנפש החיים (שער א פ"ד) שסיבת חורבן בית המקדש, כיון שבית המקדש הוא ביטוי חיצוני להשראת השכינה שבתוך לבם של עם ישראל, וכיון שנסתלקה השכינה מתוך לבנו, גם בית המקדש נחרב.

ממילא מובן שתהליך בנין בית המקדש צריך שיהיה גם כן באופן זה, שתחילה אנו צריכים לבנות מקום להשראת השכינה בתוך לבנו. פעולה זו נחשבת בבחינת חסד שאדם עושה עם הקב"ה כביכול, שכן רצונו לשרות בתוך לבנו ואנו עושים פעולות למלאות בקשתו.

השראת השכינה בתוכנו על ידי תיקון המידות ולימוד תורה

זה שאנו אומרים שהשכינה שורה בלב, אין הכוונה על לב בשר ודם ממש, אלא על מרכז הנשמה שהוא בבחינת לב אל הגוף, שהוא במרכז הגוף והגוף ניזון ממנו.

וממילא כאשר אנו מדברים על תיקון הלב והכנתו להשראת השכינה, היינו תיקון המידות שבנשמה. והרי זה בחינה של דרך ארץ קדמה לתורה, שעל ידי שהוא מתקן את מידותיו, הוא מכין את לבו שישרה שם הקב"ה שכינתו. וכן כתב רבינו יונה במסכת אבות (פ"ג מ"ז) שתיקון המידות הוא הכנה לתורה, כי אין התורה שורה על לב עיקש.

הדרך לתיקון המידות הוא על ידי עצם לימוד התורה, כי התורה נותנת לאדם השקפה נכונה לחיים ומחשבות ישרות וטהורות. לימוד התורה מביא את האדם להתנהג כלפי חברו באהבה ובכבוד. הנהגות אלו נובעות מהשכינה, לא מן הגוף ותאוותיו, כי אדרבה, האדם מוותר על שלו בשביל חברו. כשאדם מתנהג נגד טבעו וכובש תאוותו ויצרו בגלל רצון הבורא, הרי זה הנהגה אלוקית ממש, לא הנהגת בשר ודם, והיא הדרגה הראשונה של השראת השכינה.

מי שהשכינה שורה עליו זוכה לסייעתא דשמיא מעל הטבע

ועוד, כיון שהנהגה כזו אינה נעשית אלא בסיוע של הקב"ה, נמצאת השכינה מופיעה בתוך מעשיו של זה. ואחרי שהשכינה שורה עליו, יש לאדם סייעתא

מעבר לגדרי הטבע לעשות עבורו אפילו ניסים גלויים כפי שמצוי אצל צדיקים גדולים.

לסיכום: רצון הקב"ה להופיע בתוך העולם הזה. הדרך לזה הוא על ידי תיקון המידות ולימוד התורה, המכשירים את האדם להשראת השכינה עד שהיא ניכרת מתוך מעשיו. כשאדם מתנהג בצורה אלוקית, הוא מביא על עצמו השראת השכינה ואח"כ יש לו סייעתא דשמיא מעבר לגדרי הטבע, כדרך שהיה במקדש הנהגה ניסית מעל הטבע.

מי שמבין שגופו משועבד אל השם הנהגתו אלוקית

נסעתי פעם במונית והנהג היה יהודי דתי, ובכל זאת הוא נדהם מכך שאצלנו לא חושבים על נשים עד שמגיע הזמן להתחתן, ומזה שאחרי החתונה נשארים נאמנים לאשה אחת בלבד. לדבריו, הנהגה כזו אינה שייכת במציאות לבשר ודם אלא למלאכים בלבד.

גם בחז"ל (עבודה זרה ע.) כתוב שהגויים לא היו מסוגלים להבין איך יהודי יכול לעבור בשבת ליד כסף ברחוב, ואין איש רואה, ולא לקחת את הכסף. אין זו הנהגה טבעית! הרי אדם רוצה כסף, ואיך יוותר עליו עבור דת?

חתן ניגש לכלה בליל החופה ברוב חשקו, והנה היא אומרת לו שראתה טיפת דם והיא טמאה לו. החתן כובש את יצרו ואינו ניגש אליה. האם זו הנהגה טבעית? הרי זו הנהגה למעלה מן הטבע לגמרי.

אמנם הסוד הוא, שכשהאדם מבין שאינו בעל הבית על עצמו אלא עבד השם, וגופו משועבד אליו לעשות את מצוות השם, הרי הוא מתגבר על חשקו לכסף ולאשה ומסוגל לעמוד בנסיון. ועל דרך זה גם בשאר המצוות.

הסיבה לחורבן הבית אף שהוא מכפר על החטאים

בית המקדש נועד לכפר על עוון, אם כן יש להבין כיצד הוא נחרב בגלל חטאים?

התשובה היא שכשאנחנו חוטאים, איננו מתנהגים באופן שנזכה להשראת השכינה עלינו. וכאשר השכינה מסתלקת מאתנו, היא מסתלקת גם מבית המקדש, וממילא מגיע החורבן.

הדרך להשיב את בית המקדש הוא על ידי שנתקן את ליבנו להתנהג באופן אלוקי, ועל ידי זה תשרה עלינו השכינה.

תשעה באב הוא זמן לתשובה

מבואר ברמב"ם (הל' תענית פ"ה) שתשעה באב הוא זמן של תשובה. וצריך ביאור, והרי תשעה באב הוא זמן של אבלות, לא של תשובה. אמנם לפי מה שנתבאר, תכלית האבלות להביא לחזרת השכינה ובנין הבית, וזה אינו אלא על ידי תשובה ותיקון המעשים והמידות.

התקשרות עם צער השכינה על גלות ישראל

שכינה מנהמת כיונה

בגמרא (ברכות ג, א) מסופר על רבי יוסי שנכנס לחורבה אחת מחורבות ירושלים להתפלל, ופגש אותו אליהו זכור לטוב וכו', ואמר ששמע בת קול שמנהמת כיונה ואומרת אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין האומות. אמר לו אליהו, חייך וחיי ראשך, לא שעה זו בלבד אומרת כך אלא בכל יום ויום שלש פעמים אומרת כך, ולא זו בלבד אלא בשעה שישראל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין יהא שמיה הגדול מבורך, הקב"ה מנענע ראשו ואומר אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך, מה לו לאב שהגלה את בניו ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם.

וכתב על זה המהר"ל בנצח ישראל (פכ"ב) שהטעם שנתגלתה השכינה כיונה, מפני שאצל היונה, הזכר והנקבה מכירים זה את זה ביותר ואין לזכר כי אם נקבה אחת מיוחדת לו, ומפני כך הזכר מצטער אחר זוגתו שהיא מיוחדת לו. ולפיכך אמר שמעתי בת קול מנהמת כיונה, שהוא מנהם אחר זוגתו בעבור שהיא מיוחדת לו, כך השי"ת נוהם אחר ישראל שהם מיוחדים לו יתברך. ואמר לו אליהו, לא כמו שאתה סובר כי שעה זו בלבד שמעת ואין זה עיקר כוונתו בעולם הזה, אבל ג' פעמים בכל יום, כי דבר זה הוא עיקר כוונתו של השי"ת בעולם הזה, לכך בכל יום אומרת כן ג' פעמים